

provincie **HOLLAND**
ZUID

Samenwerkingsintentie Weidevogelpact Midden-Delfland

Aanleiding

De totale oppervlakte open weidegebied in Midden Delfland bedroeg in 1979 circa 7.500 ha. Dat is in 2014 teruggelopen tot circa 4.000ha. In het kader van de reconstructie van Midden Delfland en andere ontwikkelingen is in de afgelopen 40 jaar dus circa 3.000 ha open weidegebied omgezet in recreatiegebied, bos, waterplassen, bedrijventerrein en woonwijken. Binnen de resterende open oppervlakte is de landbouw geïntensiverd. Vrijwel al deze maatregelen en ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op de stand van de weidevogels. De weidevogelstand laat een sindsdien een dalende lijn zien. Bijkomend aspect is dat de weidevogels gezien kunnen worden als een indicator voor de kwaliteit van het agrarisch cultuurlandschap.

Het tij keren

Om het tij van de afnemende weidevogelstand in Midden-Delfland te keren hebben in 2013 LTO Delflands Groen, Natuurmonumenten, Agrarische Natuurvereniging (ANV) Vockestaert, Stichting Weidevogelwacht Midden-Delfland en de KNNV afdeling Delfland elkaar opgezocht. Deze betrokken gebiedspartijen erkennen dat ieder een belangrijke rol in het weidevogelbeheer en het versterken van de weidevogelstand heeft. Ieder werkt binnen zijn mogelijkheden aan het optimaliseren van de leef- en broedomgeving van de weidevogels. Het samenbrengen en vormgeven van een samenspel in beheerstijlen en -doelen kan bijdragen aan een goede gebieds- en toekomstgerichte aanpak voor het behouden van weidevogels in Midden-Delfland.

De intentie

De partijen spreken uit verder samen te werken, te onderzoeken hoe de weidevogelstand er voor staat, dit te blijven monitoren en te verkennen hoe het weidevogelbeheer in Midden-Delfland, bijvoorbeeld door kennisdelen, intensiever samenwerken en het aanpassen van inrichting en beheer, verbeterd kan worden. De samenwerkende gebiedspartijen spreken uit de samenwerking onder de noemen 'het Weidevogelpact Midden-Delfland, mede verder vorm te geven.

De werkwijze

In het Weidevogelpact Midden-Delfland, vanaf nu 'het Pact' genoemd, werken de gebiedspartijen samen aan een duurzame en gebiedsbrede visie, planvorming en uitvoering voor het versterken van Midden-Delfland als leef- en broedomgeving voor weidevogels. Zij voelen zich en zijn binnen de mogelijkheden die iedere partij heeft gezamenlijk verantwoordelijk voor de behoud en ontwikkeling van een goed weidevogelbroed en -leefklimaat in Midden-Delfland. Een belangrijke rol van het Pact is het adviseren van de Stichting Groenfonds Midden-Delfland over uit te voeren (nieuwe) maatregelen voor weidevogelbeheer, het uitvoeren van onderzoek indien nodig om tot inzichten te komen, het nemen van (eenmalige) beheersmaatregelen etc.. Het Pact signaleert maatschappelijke kansen en bedreigingen voor de weidevogelstand. Zij kan als samenwerkingsverband naar buiten treden voor het onder de aandacht brengen van kansen, fondswerving en/of verkrijgen van draagvlak voor gezamenlijke acties. Het pact wordt, de eerste jaren, secretariael ondersteund door de gemeente Midden-Delfland en financieel gefaciliteerd door de provincie Zuid-Holland uit middelen van het IODS project Groen Blauwe Lint onderdeel zwaar weidevogelbeheer

Samenwerkende partijen

Ieder van de in het Pact samenwerkende organisaties heeft een eigen en unieke rol in het behouden en ontwikkelen van het open landschap van Midden-Delfland als duurzaam weidevogelkerngebied.

- **Natuurmonumenten**

Groen onder druk. Meer dan ooit staat Midden-Delfland als groene long voor haar omgeving en de weidevogels onder druk. Asphalt en beton rukken op. Voor twee miljoen inwoners van de omliggende steden knokt Natuurmonumenten voor behoud van een mooi Midden-Delfland. Samen met boeren, lokale verenigingen en niet te vergeten onze eigen actieve leden en vrijwilligers.

Natuurmonumenten beheert in Midden-Delfland zowel moerasgebieden als weidevogelgebieden. De afgelopen jaren heeft Natuurmonumenten geïnvesteerd om de inrichting van de weidevogelgebieden (o.a. Polder Noord Kethel, Aalkeetbuitenpolder en delen van de Akerdijkse Plassen) te optimaliseren (o.a. peilverhoging), waardoor de weidevogelstand in deze natuurgebieden is toegenomen.

De weidevogelgebieden die Natuurmonumenten in Midden-Delfland beheert, hebben op lange termijn alleen toekomst, als ook in het omliggende gebied voldoende ruimte aanwezig blijft voor weidevogels. Daarom zet Natuurmonumenten zich niet alleen in voor haar eigen natuurgebieden maar ook voor het behoud van de weidevogels in het omliggende agrarische cultuurlandschap.

- **LTO Delflands Groen**

LTO Noord afdeling Delflands Groen is de agrarische belangenbehartiger Midden-Delfland. Zij informeert leden en andere belangstellenden, waaronder bij het gebied betrokken organisaties en bestuurders, over actuele zaken betreffende het boerenland van het Midden-Delflandgebied. Delflands Groen is nauw betrokken geweest bij het tot stand komen van de Gebiedsvisie Midden-Delfland® 2025. Het uitgangspunt van de gebiedsvisie is de koe in de wei en de boer als belangrijkste beheerder van het landschap. Ongeveer de helft van de boeren doet aan kringlooplandbouw. Kringlooplandbouw is een duurzame bedrijfsvoering afgestemd op het gebruik van de op het bedrijf aanwezige en geproduceerde hulpbronnen en voorraden, zoals zonlicht, mineralen, arbeid, organische stof en energie.

Het behouden en waar mogelijk versterken van het open agrarische weidelandschap is onlosmakelijk verbonden met boeren in Midden-Delfland. Als beheerder van het grootste deel van Midden-Delfland zijn de (melk)veehouders onmisbaar voor het in stand houden van het gebied, incl. de belangrijkste natuurwaarde, de weidevogels. De meeste boeren doen aan weidevogelbeheer en dragen hiermee bij aan het behoud van de weidevogels. Het boerenland van Midden-Delfland is een uniek weidevogelgebied in dit verstedelijkte deel van de Randstad. Weidevogels zijn essentieel voor de natuurbeleving van de stedeling door de hoorbare en zichtbare aanwezigheid.

De samenwerking tussen Delflands Groen, Vockestaert, Natuurmonumenten, Weidevogelwacht Midden-Delfland en KNNV afdeling Delfland in het weidevogelpact is essentieel voor een goed weidevogelbeheer. Delflands Groen heeft de weidevogels hoog in het vaandel staan en wil een open en transparante communicatie over de weidevogels door alle betrokken partijen. Cruciaal hierbij is een uniforme monitoring van de weidevogels in heel Midden-Delfland door een onafhankelijke organisatie.

- **Stichting Weidevogelwacht Midden-Delfland**

De stichting Weidevogelwacht is in 1982 opgericht en bezit door de gedetailleerde jaarverslagen een gedegen en omvangrijk gegevensdepot met daarin de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Binnen de stichting is een enorme knowhow aanwezig. Het aantal gevonden nesten in het Midden-Delfland gebied, de uitkomst-data, de uitkomstresultaten, de trends in de tijd en diverse wetenswaardigheden zijn opgetekend.

Het is een voorrecht om nesten te mogen zoeken en te beschermen. Hoe prettig is het om door het graslandgebied rond Schipluiden en Maasland in het prachtige open veenweidelandschap te lopen. Terwijl vogelwachters hun plicht doen, genieten ze van een prachtige natuur, die nog volop aanwezig is. Een bloeiende natuur die we moeten koesteren te midden van de alom, zowel hoorbaar als zichtbaar, aanwezige randstad. Het mes van de weidevogelbescherming snijdt dus aan twee kanten!

- **ANV Vockestaert**

Vockestaert probeert samen met de boeren het beheer van Midden-Delfland zo in te richten, dat natuur en landschap het beste bewaard blijven. Weidevogelbeheer is hierbij één van de speerpunten. Om nesten van weidevogels en bijvoorbeeld jonge Kievieten, grutto's, tureluurs en veldleeuweriken te sparen is door de overheid de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) in het leven geroepen. Vockestaert is door de provincie aangesteld als gebiedscoördinator voor SNL en coördineert het beheer van ruim 1.700 hectare boerenland als weidevogelgebied in Midden-Delfland en omstreken.

- **KNNV afdeling Delfland**

De Koninklijk Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is opgericht in 1901 door o.a. Jac. P. Thijsse, Eli Heimans en Hendrik Heukels. Landelijk telt de vereniging rond de 8500 leden. De KNNV afdeling Delfland is opgericht in 1985 en telt rond de 300 leden. De KNNV afdeling Delfland heeft als doel: het vermeerderen van de kennis van de natuur in de ruimste zin van het woord en het verbreiden van deze kennis; het aankweken van de belangstelling voor en de liefde tot de natuur, in de eerste plaats onder haar leden maar ook buiten de vereniging; het bijdragen aan de natuur- en landschapsbescherming in de ruimste zin. De KNNV afdeling Delfland streeft deze doelen (natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming) in samenhang na. Zij staat voor een natuurlijke leefomgeving waarin mens en natuur samen een plek vinden.

Ondersteunende partijen

- Provincie Zuid-Holland, het IODS

De Integrale Ontwikkeling tussen Delft en Schiedam (IODS) is een gebiedsgericht programma waarmee gelijktijdig met de aanleg van de A4 Delft - Schiedam ook wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van het landelijk gebied in Midden-Delfland en het stedelijk gebied tussen Schiedam en Vlaardingen. Naast extra natuur komen er tal van recreatieve voorzieningen, worden verspreid liggende kassen gesaneerd en krijgt de melkveehouderij impulsen voor een duurzame, economisch gezonde bedrijfsvoering. De afspraken hierover zijn vastgelegd in het IODS-convenant tussen Rijk, provincie Zuid-Holland, lokale overheden en maatschappelijke organisaties. De provincie Zuid-Holland neemt haar verantwoordelijkheid voor de weidevogels via het subsidiestelsel voor agrarisch natuurbeheer en het reservaatbeheer.

Een van de afspraken uit het IODS-convenant betreft de ambitie om in te zetten op het versterken van het zwaar agrarisch beheer met 250 ha. Dit zwaar agrarisch beheer is bedoeld als een aanvulling op de 100 ha nieuwe weidevogelnaatuur die eveneens in het kader van IODS wordt ontwikkeld. Samen moeten deze weidevogelmaatregelen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van Midden-Delfland als weidevogelgebied. De provincie is trekker en heeft samen met de gebiedspartijen een plan ontwikkeld voor de alternatieve invulling van de 250 ha, omdat is gebleken dat deze kwantitatieve doelstelling niet haalbaar is via de reguliere Subsidie-regeling Natuur en landschap. Naast 65 ha zwaar beheer via de SNL, maken ook het benutten van het Groenfonds Midden-Delfland en de oprichting van een weidevogelpact onderdeel uit van de alternatieve invulling.

- Gemeente Midden-Delfland

In het Landschapsontwikkelingsperspectief Midden-Delfland@2025 (LOP) is het open agrarische cultuurlandschap van Midden-Delfland benoemd tot "landbouw kerngebied". En dit is ook het kerngebied voor de weidevogels.

In het LOP wordt aangegeven dat agrariërs en natuurbeschermers gestimuleerd zullen worden om, binnen de mogelijkheden die zij zien, het agrarisch beheer (peilbeheersing, maairegim, mozaïekbeheer, aangepaste bemesting) en recreatief gebruik (zonering, afsluiten routes in het broedseizoen) af te stemmen op de weidevogelkwaliteiten. Met het uiteindelijke doel te streven naar een optimale leefomgeving voor de weidevogels om de kwaliteit van het weidevogelbestand te versterken. De gemeente Midden-Delfland vindt het belangrijk dat initiatieven om dit doel te bereiken worden gestimuleerd en waar mogelijk worden gefaciliteerd.

- **Stichting Groenfonds Midden-Delfland**

Het fonds heeft twee doelstellingen: het agrarische cultuurlandschap in stand houden en versterken, én de relatie tussen stad en land versterken. Weidevogels maken integraal onderdeel uit van dit landschap, niet alleen vanwege de natuurwaarde, maar ook vanwege de belevingswaarde. Daarom zijn weidevogels een belangrijk kwaliteitsaspect van Midden-Delfland.

Eén van de voornaamste activiteiten van het fonds is om 'groene diensten' te belonen die met name de (melk)veehouderij verleent in het Reconstructiegebied Midden-Delfland (incl. de Groeneveldse polder). Die diensten zijn niet alleen landschappelijke maatregelen zoals onderhoud en weidevogelbeheer, maar ook schoolklassen op de boerderij ontvangen en wandelen over boerenland. Om de groene diensten op waarde te kunnen schatten, is een puntensysteem ontwikkeld. Dat doet het Groenfonds niet alleen: al jaren wordt hiervoor samengewerkt met boeren in het gebied middels Vockestaert als de intermediair tussen fonds en het gebied. Het Pact wordt dan ook door het fonds gezien als een belangrijke aanvulling op hetgeen door het fonds en anderen reeds in gang is gezet, maar het kan altijd nog beter. Samen – met kennis, geld en goede wil - kunnen we het tij keren!

Ondertekening

De samenwerkende partijen in het Weidevogelpact Midden-Delfland onderschrijven dat

- Er extra inspanningen geleverd zullen moeten worden om te voorkomen dat de weidevogelstand in Midden-Delfland verder achteruit gaat;
- Iedere partij zich binnen zijn mogelijkheden zal inspannen om behoud en verbetering van het broed- en foerageergebied van de weidevogels te verbeteren en dit ook actief zal uitdragen naar zijn/haar achterban;
- Het delen en bundelen van kennis en ervaring kan bijdragen aan behoud en ontwikkeling van de leef- en broedomgeving voor weidevogels in Midden-Delfland;
- De unieke positie van iedere betrokken partij creëert een pallet aan uitvoeringsmogelijkheden en potentiële maatregelen. De kans op het versterken van de broed- en leefomgeving van de weidevogels in Midden-Delfland is daardoor groter;
- Het effect op verbeteren van de van de samenwerking is meer is dan de som der delen.

Delft, Juni 2014

Vereniging Natuurmonumenten

Krijn Jan Provoost

KNNV afdeling Delfland

Cor Nonhof

Agrarische Natuurvereniging

Vockestaert

Monique Ammerlaan

**Weidevogelwacht Midden-
Delfland**

Martin van Holsteijn

LTO Noord afdeling Delflands Groen

Gertjan Hooijmans